

HISTÒRIES COLOMENQUES

1945. Adu a les cases barates

Chema Corral

Historiador

Aquest 2025 fa 80 anys de l'annexió a Barcelona de les 100 hectàries situades a la riba dreta del Besòs i que pertanyien a Santa Coloma des de sempre. Eren terres dedicades al conreu i la pastura, on a principis del segle XX es van instal·lar les indústries Can Sala, Miquel i Costas & Miquel i Enric Sanchís.

Ara bé, el que va marcar el futur va ser la construcció i ocupació dels grups de cases barates, Milans del Bosch i Baró Viver, a partir de 1929. Ho va marcar per la incapacitat de Santa Coloma d'assumir les necessitats dels nouvinguts i la creació de les infraestructures imprescindibles per un municipi en constant creixement demogràfic.

Davant la conflictivitat laboral i la necessitat d'habitatge a la Barcelona de principis del segle XX, la dictadura de Primo de Rivera va abordar les dues realitats mitjançant la construcció de cases barates als afores de la ciutat, envoltades de camps, sense transport i amb gran precarietat de serveis bàsics. L'objectiu era recloure milers de persones i allunyar-les del rovell de l'ou de les mobilitzacions. Les 781 cases de Milans dels Bosch i les 381 de Baró de Viver es van fer de manera unilateral, sense cap classe de negociació, sense demanar permisos ni pagar arbitris.

Amb la República, el 26 de

juny de 1931, l'Ajuntament de Santa Coloma va aprovar una proposta del regidor Pere Pla i Arús, que mesos després seria el primer alcalde d'ERC. Pla va dissenyar l'estratègia de què Barcelona assumís les despeses socials dels dos grups de cases barates. Malgrat els esforços fets i que el Patronat Escolar de Barcelona es va fer càrrec dels dos grups escolars, l'estratègia no va reeixir i el 1937, l'Ajuntament de Gramenet del Besòs va demanar incorporar les cases barates a Barcelona.

Amb l'arribada del franquisme, la situació es fa insostenible, dos exemples: l'Ajuntament de Santa Coloma no pot

fer front a l'escolarització de la mainada en dissoldre's el Patronat Escolar i tancar-se els dos grups escolars per no estar ubicats al municipi de Barcelona. Econòmicament, té un deute, a 31 de desembre de 1940, del 52,23% dels ingressos pressupostats. L'acord, a principis de 1942, de situar la línia divisòria seguint el marge dret del riu, obrirà l'expedient i la negociació de les condicions de la segregació. A canvi de les 100 hectàries, l'Ajuntament de Santa Coloma veurà, el 1945, liquidat el seu deute de 300.000 pessetes i el veïnat tindrà beneficis fiscals durant cinc anys. ♦